

**UCHWAŁA NR III/12/18
RADY MIEJSKIEJ W GRODKOWIE**

z dnia 19 grudnia 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na
2019 rok**

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.¹⁾) Rada Miejska w Grodkowie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodków na 2019 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodkowa.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Jadwiga Demska

¹⁾Dz. U. z 2018 r. poz. 1490,1669

Załącznik do uchwały Nr III/12/18
Rady Miejskiej w Grodkowie
z dnia 19 grudnia 2018 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok.

Narkomania, to jedna z poważniejszych chorób współczesnego społeczeństwa. Narkomania jako problem społeczny pojawiła się w Polsce na przełomie 70 i 80 lat XX wieku. Jednak już pod koniec XIX wieku dotyczyła grup społecznych, mających dostęp do tego typu środków, a więc: farmaceutów, lekarzy, pielęgniarek czy artystów. Dynamiczny wzrost narkomanii przypadł na 90-te lata XX wieku i miał niewątpliwie związek z otwarciem się Polaków na nowe kulturowe trendy oraz wzmożonym ruchem turystycznym. W okresie tym nastąpił też znaczny wzrost domowej produkcji środków odurzających, próby nielegalnych upraw na lokalnym terenie, wzrosło także zużycie uzależniających leków psychotropowych oraz rozpowszechniła się moda na halucynogeny. Dzisiejszy wymiar narkomanii jest więc niejako pochodną bezkrytycznego przyjmowania mody z innych krajów, a także wynikiem nieskutecznego i nieumiejętnego programu zapobiegania jej. Najszerszą grupę narkomanów stanowi obecnie ta, która zaczęła się kształtować na początku XX wieku. Należą do niej osoby przyjmujące inne niż heroina narkotyki, a zwłaszcza marihuanę, amfetaminę i kokainę. Zmieniła się także obraz typowego narkomana, jego wygląd zewnętrzny, już nie koniecznie zdradzał nałóg na pierwszy rzut oka. Leczenie narkomanii jest bardzo trudne i w dużej mierze uzależnione od współpracy chorego, który chce wyjść z nałogu. Pomimo trudności istnieją jednak sposoby radzenia sobie z tym problemem. Należy ich poszukiwać przede wszystkim na szczeblu lokalnym ze względu na to, że to lokalnie działające instytucje, osoby czy organizacje pozarządowe, są w stanie trafnie określić charakter problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne środki zaradcze. Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawa ta określa zadania m.in. dla samorządu gminy jako zadanie własne. Zadania te samorząd gminy realizuje na podstawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, w którym są uwzględnione założenia zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 i Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grodków.

1. Diagnoza problemów związanych z narkotykami.

W 2018 r. wśród mieszkańców Gminy Grodków została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych. Diagnoza opisuje zarówno rodzaj, jak i skalę występowania określonych problemów społecznych, m.in. problemów związanych z narkotykami. Diagnoza została opracowana przy pomocy kwestionariuszy ankietowych rozdawanych oraz komputerowych, metoda ta uznawana jest za najskuteczniejsze w tym przypadku narzędzie badawcze. Wśród grupy reprezentatywnej znaleźli się: dorośli – kobiety i mężczyźni, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, oraz sprzedawcy napojów alkoholowych.

Pierwszym pytaniem, które zostało zadane dorosłym mieszkańcom naszej gminy, dotyczącym narkotyków, było pytanie o to, czy w najbliższym otoczeniu mieszkańców są osoby, które zażywają narkotyki.

15% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki, 5% stwierdziło, że w najbliższym otoczeniu znajduje się około 10 takich osób, natomiast 17% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób. 14% uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 48% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem.

Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie Gminy Grodków.

40% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, a 19% stwierdza, że jest ono łatwe i właściwie każdy może je nabyć. 4% odpowiedziało, że według nich jest to raczej trudne lub bardzo trudne. Według 3% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie gminy jest trudne i wymaga wysiłku. Pozostałe 35% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków.

Z powyższych danych wynika, że dostęp do narkotyków na terenie Gminy Grodków nie jest zbyt trudny, a wśród najbliższego otoczenia osób biorących udział w badaniu jest dość duża liczba osób, które zażywają tego rodzaju środki. Pomimo tego, aż 48% respondentów uznało, że nie zna takich osób.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani mają wiedzę dotyczącą tego, gdzie mogą nabyć środki odurzające. Okazuje się, że 33% badanych wie, gdzie można je nabyć, natomiast wiedzy na ten temat nie ma 67% ankietowanych. Biorąc pod uwagę powyższe dane można uznać, że odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości nabycia narkotyków są nieco niższe niż w rzeczywistości. Może to wynikać z faktu, iż dla większości osób, pomimo tego, iż jest to ankieta anonimowa, jednak pytanie to jest krępujące i dlatego odpowiedzi na nie, nie we wszystkich przypadkach były zgodne z prawdą.

Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki 7% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. 93% dorosłych mieszkańców utrzymuje, iż nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyków. Ostatnie z części pytań dotyczącej narkotyków dotyczyła tego, czy badane osoby były kiedykolwiek w pracy pod wpływem środków odurzających. 5% badanych przyznało, że zdarzyło im się przyjść do pracy będąc pod wpływem alkoholu bądź narkotyków, z kolei pozostałe 95% stwierdziło, że taka sytuacja w ich życiu nigdy nie miała miejsca.

Kolejne zagadnienie dotyczyło styczności młodych ludzi z narkotykami. Zapytano o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. 72% respondentów nie miało nigdy okazji spotkać takich osób lub nie wiedzą, że osoby te zajmują się dystrybucją środków odurzających. 4% badanej młodzieży twierdzi, że zna takie osoby w szkole, a aż 15% poza nią. 9% zna osoby, które „dealują” zarówno w szkole jak i poza nią. Te dane są bardzo niepokojące. Spora część ankietowanych zarówno w szkole jak i poza nią może podjąć potencjalny kontakt z kimś, kto może ją zaopatrzyć w narkotyki. Kolejne pytanie dotyczyło osobistego kontaktu młodzieży z narkotykami. 96% ankietowanych uczniów przyznaje, że nigdy nie mieli bezpośredniej styczności z tego rodzaju substancjami. Jednak 4% ankietowanych przyznało się, że ma za sobą kontakt z substancją uznawaną za narkotyk. Ponieważ narkotyki są substancjami o mniejszej dostępności niż alkohol czy wyroby tytoniowe, mniejsza jest też liczba ich konsumentów. Taki wynik nie jest jednak optymistyczny, bo pomimo rozpowszechnienia programów profilaktycznych okazuje się, że młodzież sięga jednak po narkotyki, zakładając, że doskonale zna konsekwencje ich zażywania. Na kolejno pytanie odpowiedzieli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu przyznali się do tego, że zdarzyło im się zażyć substancje uznawane za narkotyki. W tym pytaniu 71% badanej młodzieży oświadczyła, iż nie pamięta wieku, w którym rozpoczęli zażywanie substancji psychoaktywnych. Kolejna co do wielkości grupa – 14% określiła, że narkotyków spróbowała w wieku 13-15 lat, pozostali uczniowie – 5% oświadczyli, że narkotyków po raz pierwszy spróbowali przed 13 rokiem życia, a 8% zrobiło to przed 9 rokiem życia. Następne pytanie dotyczyło sytuacji, w jakiej po raz pierwszy zażywali oni narkotyki. Najczęstszym miejscem inicjacji były wakacje – 34% oraz szkoła, również tutaj na tę właśnie okoliczność wskazało bardzo dużo badanych – 30%. Z kolei, 14% badanych stwierdziło, że mogłoby mieć dostęp do narkotyków w domu. Co dziesiąty uczeń wskazywał na wagary, a pozostali respondenci wybierali odpowiedź: w pubie – 7% albo na dyskotecę -4%. W większości motywem sięgnięcia młodych ludzi po narkotyki była chęć spróbowania – odpowiedziało tak 62%. 19% twierdzi, że to koledzy namówili ich do spróbowania tych substancji, również 10% młodzieży wskazywało jako inicjatora nowo poznanych znajomych oraz osoby, których wcześniej nie znali. Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, jakie narkotyki są zazwyczaj zażywane przez respondentów. Największa grupa uczniów przyznaje się do zażywania marihuany, stanowi ona 51% wszystkich badanych, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki. 5% próbowało kokainę, 10% ma doświadczenie z amfetaminą a 2% z ekstazy. Heroinę próbowało kiedykolwiek w życiu 3% badanych, 5% wskazało na dopalacze. 24% badanych uczniów uznało iż zażywali oni inne narkotyki niż te, które zostały wymienione w ankiecie. Następnie zapytano osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak często to robią. Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny, na tę odpowiedź wskazało 55% badanych. 13% uznało, że zdarza się to kilka razy w roku, natomiast niepokoić musi fakt, że aż 12% uczniów, którzy przyznali się, że zażywają narkotyki, twierdzi, iż robi to raz lub kilka razy w tygodniu, a kolejne 20% codziennie. Następnie zapytano te osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak długo to robią. 67% odpowiedziało, że już nie zażywa narkotyków, jednak odpowiednio po 10% uznało, że robi o od ponad 3 lat, ponad rok lub poniżej roku. Wydaje się, że dla sporej części ankietowanej młodzieży zażywanie narkotyków przestało być eksperymentem. Szczególnie niepokojące jest to, że nie są to nawet osoby pełnoletnie. Kolejne pytanie dotyczyło gotowości młodzieży i ich chęci do spróbowania narkotyków i odpowiedzi na nie udzielili wszyscy badani uczniowie.

Jednie 10% ankietowanych uznało, że gdyby nadarzyła się okazja do spróbowania narkotyku skorzystaliby z niej. Zdecydowana większość wyraziła brak zainteresowania możliwością skorzystania z narkotyków, gdyby taka się przytrafiła.

2. Cel strategiczny Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Celem głównym programu jest ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających głównie z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, NSP (nowe substancje psychoaktywne, tzw. „dopalacze”), poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Grodków oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych.

3. Cele szczegółowe Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Cel strategiczny wynika z przyjętych celów szczegółowych. Dla ich określenia wykorzystano w niniejszym programie zapisy Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r.

W związku z powyższym Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii ma następujące cele szczegółowe:

- 1) ***zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, poprzez:***
 - a) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP,
 - b) upowszechnianie informacji, na temat dostępu do działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych, NSP oraz ich rodzin;
- 2) ***inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, poprzez:***
 - a) promowanie i wspieranie podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP.
- 3) ***zadania profilaktyczne w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, poprzez:***
 - a) upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych, które biorąc pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, wspierają prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży,
 - b) upowszechnianie i wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców, sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
 - c) wzmacnianie oferty psychologicznej, opiekuńczej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 4) ***inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem środków psychoaktywnych, poprzez:***
 - a) wspieranie i promowanie programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, obejmujące m.in. działalność edukacyjną, wsparcie społeczne i socjalne,
 - b) wspieranie i promowanie rozwijania dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP,
 - c) promowanie wspierania programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP;
- 5) ***inspirowanie i kreowanie działań w kierunku monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, dotyczących substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, poprzez:***
 - a) promowanie badań ilościowych w populacji generalnej i wśród młodzieży szkolnej.

Powyższe cele, które określa Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020, będą wykonywane poprzez realizację zadań, wskazane w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

4. Szczegółowe zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadanie 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

- 1) edukacja osób z problemem narkotykowym w ramach uzyskiwania specjalistycznej pomocy.
- 2) upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej i prawnej przez prowadzenie poradnictwa prawnego w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym.
- 2) współpraca z instytucjami, ośrodkami terapeutycznym oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) realizacja w środowisku szkolnym programów profilaktycznych z zakresu uzależnień;
- 2) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych wśród rodziców i umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów;
- 3) zakup i dystrybucja wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych przedmiotów o charakterze profilaktycznym;
- 4) dofinansowanie do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży;
- 5) prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Zadanie 4.

Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- 1) wspieranie i promowanie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie leczenia oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zadanie 5.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- 1) Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania wsparcia finansowego i rzeczowego, zgodnie z przepisami o pomocy społecznej.

5. Podmioty umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 3) Centrum Psychologii Zdrowia DORMED – oddział w Grodkowie;
- 4) Punkt Konsultacyjno – Informacyjny;
- 5) placówki wsparcia dziennego – świetlice, zlokalizowane przy publicznych szkołach podstawowych w Grodkowie przy PSP nr 3, w Jędrzejowie, Kopicach, Kolnicy i Gnojnej;
- 6) Komisariat Policji;
- 7) Straż Miejska.
- 8) placówki oświatowe i kulturalne;
- 9) organizacje pozarządowe;

6. Finansowanie.

Działania podejmowane w związku z realizacją zadań określonych w niniejszym programie będą finansowane ze środków pochodzących z opłat na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 10 % planu dochodów w 2019 r.